

เทศน์อบรมพระและฆราวาส ณ สวนแสงธรรม
เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๔๖ [คำ]

“ภาวนามยปัญญาเกิดจากภาคปฏิบัติ”

มะเร็งเขาเรียกโรคหมดหวัง แต่ก่อนวัดโรค พอว่าเป็นวัดโรคนี้หมดหวัง อ่อนลงทันทีเลย พอได้ทราบว่าเป็นวัดโรค อันนั้นแก้ตก แล้วที่นี้มาเป็นมะเร็ง พอว่ามะเร็งแก้ไม่ตก อ่อนลงเหมือนกันนะ พูดถึงเรื่องวัดโรคนี้ โห เป็นจริง ๆ นะ กำลังใจนี้ตกুবเลยเหียวนะ หลวงปู่มั่นเราเป็นวัดโรคนะ ท่านเป็นวัดโรค สำหรับเรามันไม่เคยสนใจ วัดโรค-ณ แลกอะไร มันยกโคตรมันมาวางั้นเลย เอาจริง ๆ เราไม่เคยหวั่นเลยกับพ่อแม่ครูอาจารย์มั่น ถึงไหนถึงกันเลย ปากเรากับปากท่านคลอเคลียกันนี้ตลอดเวลา

เพราะเสลดพันคอของท่าน ตอนเด็ก คือมันหน้าหนาวเดือนพฤศจิกายน หนาวมากเท่าไรไอนี้ไม่หยุดไม่ถอย ดีไม่ดีไอจนกระทั่งนอนไม่ได้เลย เราก็อยู่นั้นเป็นประจำ เอาสำลีท่อนี้ก็ว่าช่วยท่าน เราไม่เคยสนใจกับวัดโรค เขารู้กันทั้งวัด รู้กันหมดทั้งนั้นวงลูกศิษย์ ถ้าไม่รู้ก็มีเราคนเดียว ไม่สนใจเลยนะ จนกระทั่งท่านมรณภาพจากไป ถ้าธรรมดาแล้วก็ติดมหาตติ วางั้นเถอะนะ ติดวัดโรคนะ เพราะไม่มีใครที่จะใกล้ชิดติดพันกับท่าน ยิ่งกว่าเรา ในวงพระทั้งหลายบรรดาที่เป็นลูกศิษย์ แต่เราไม่เคยสนใจ เสมอ ๆ เราเองเป็นผู้กว้านออกมา ๆ ปากท่านกับปากเราติดอยู่นี้ตลอด แต่เราไม่เคยสนใจ

ก็เดชะอยู่นะไม่เห็นเป็นอะไร จนเป็นหลวงตามาทุกวันนี้ ไม่เป็น เราไม่มีเรื่องเหล่านั้น ไม่สนใจแหละวัดโรค-ณ แลกอะไร ยิ่งกว่าพ่อแม่ครูอาจารย์ซึ่งเป็นยอดหัวใจเรา อยู่ตรงนั้นเท่านั้น นอกนั้นไม่มาเกี่ยวข้องกับเราได้เลย ปฏิบัติท่าน จริงจังทุกอย่างบอกแล้ว ไม่มีคำว่าอ่อนแอ ยิ่งเรื่องพ่อแม่ครูจารย์มั่นแล้ว อะไรผ่านไม่ได้เลย คอขาดแทนเลยเหียวเรา เพราะฉะนั้นคำว่าวัดโรคจึงไม่มีความหมายอะไรเลยกับเรา ไม่สนใจเลย จนกระทั่งท่านมรณภาพจากไป ก็ไม่ปรากฏเลยนะ ถ้าธรรมดาแล้วติดมหาตติ เขาว่าติดง่ายด้วยนะ นี่เราพันพันกับท่านตลอดเวลา มันเลยติดละ ถ้าพูดธรรมดาณะ ไม่ว่าแต่ติดธรรมดา มันเลยติดไปแล้ว แต่มันก็ไม่ใช่ไร

ทุกอย่างเกี่ยวกับท่านเราใกล้ชิดที่สุดเลย พูดอย่างนี้แหละ หรือกิเลสมันหาว่ายอดตัวเธอ พวกเปรตมันหากินแต่เศษแต่เดน ของเก็บตก ของตีมันไม่เอานะ พูดของดีให้ฟังมันไม่สนใจ มันจะหาเอาแต่บุตรแต่คูถ พวกเปรต พวกคลังกิเลส คลังส้วมคลังถาน เป็นแต่อย่างนั้นนะ คำนธรรมตลอด ๆ ของดีไม่ยอมเอา หาเอาแต่เศษแต่เดน

เก็บตกไปอย่างนั้น พูดแล้วเราทุเรศ รู้ไหมว่าข้าศึกของธรรมจะเป็นอะไรถ้าไม่ใช่กิเลส ถ้าดีแล้วไม่ยอมรับ ถ้าชั่วแล้วถึงไหนถึงกัน เรื่องของกิเลสเป็นอย่างนั้น

อย่างที่เรารู้ เราพูดตามหลักความจริง ถึงเรื่องวิธโรคของท่านเป็นอะไร ที่โลกเขากลัวกันมากที่สุดเลย เรามันไม่มี แล้วไม่เป็นอารมณ์ด้วย คลอเคลียกับท่าน บางคืนตลอดรุ่ง เพราะท่านไม่ได้นอน เราก็ไม่นอน เนื่องจากหนาวมาก โอบมาก เราต้องเอากะละมังใส่สำลีมาไว้ในมุ้ง แล้วห่อคว้านออกมาๆ ใส่กระโถนๆ วันหนึ่ง ๆ ตอนค่ำแล้วต้องเอากะละมังมาไว้ นี้ พวกสำลีมาไว้เต็มกะละมัง มีแต่เรานั้นแหละมาทำ องค์อื่นไม่มี นี่เรียกว่าร้อยเปอร์เซ็นต์เลย ใครทำมันไม่สนิทใจนะ มันหากเป็นในหัวใจนี้ จะโง่หรือฉลาดก็ขอให้เรา พูดอย่างงั้นนะ จะโง่หรือฉลาดก็ขอถวายตัวไปเลย ทั้ง ๆ ที่โง่เต็มตัวนี้แหละ

เพราะฉะนั้นจึงไม่ยอมให้ใครเข้าไปยุ่งท่าน เวลาเจ็บไข้ได้ป่วย หนักเข้าเท่าไรเรายังติดพัน ไม่ห่างไกลเลย เวลาค่อยเบาบางเราก็ถอยออกไป เพื่อห่มุเพื่อน เราเองเป็นคนคัดเลือกที่มาปฏิบัติต่อท่านพอที่จะแบ่งหนักแบ่งเบาบ้าง จะไม่ขัดขวางจิตใจท่านมากนะ ด้วยความเชื่อ ๆ ซ้ำเหล่านี้ะ ต้องเลือกเอาพระเข้ามา เช่นอย่างกลางวัน ท่านก็ธรรมดาเสียบ ๆ เพราะไม่ไอ แล้วมีพระคอยเกี่ยวข้อ เราก็ห่างตอนนั้นออกไป ออกไปก็ทำหน้าที่ของเรานั้นแหละ ไม่ได้ทำอะไรนะ

ออกจากท่านไปนี่เข้าทางจงกรมเพื่อยึดเส้นยึดสาย เพราะนั่งกลางคืน บางคืนตลอดรุ่งเหมือนว่าเอวของเรา หลังของเราจะหักพังไปหมด แต่เราไม่เคยเป็นอารมณ์กับมัน มันอยู่กับท่าน มันจะเป็นจะตายช่างหัวมัน รับใช้ท่านตลอด หมดสภาพแล้วจะตายก็ตายไปเลย เพราะจิตอยู่กับท่านต่างหาก นี่ละความจงรักภักดี ความเทิดทูนกับครูบาจารย์ เราสุดยอดแล้วในชีวิตของเราอยู่กับพ่อแม่ครูอาจารย์มัน เรียกว่าไม่มีอะไรจะเลยนั้นไปแล้ว เต็มหัวอก คำว่าบกพร่องไม่มีในความเทิดทูน ความรัก ความเคารพ เลื่อมใสท่านทุกอย่างเต็มหมดในหัวใจ เรายังไม่มีความดีก็เอาท่านมาเต็มหัวใจเรา เอาความเคารพ ความรัก ความเทิดทูน ความสละทุกอย่างต่อท่านเลย

นี่พูดถึงเรื่องมะเร็ง มันก็เลยหันเข้ามาหาวิธโรค วิธโรคแต่ก่อนกลัวกันมาก บางคนพอว่าวิธโรค ผงะเป็นบ้าเลย อย่างนั้นก็ไม่น่าเกลียดเหลือเกิน อันนี้พูดจริง ๆ ไม่มีกับพ่อแม่ครูอาจารย์มัน ฟังซิว่าคลอเคลียกันอยู่ ปากท่านกับปากเราอยู่ด้วยกัน ไม่สนใจอันนี้ออกแล้วก็เอาอันใหม่มาเปลี่ยนเรื่อย ๆ ออกจากนี้ก็เข้าทางจงกรม เปลี่ยนอิริยาบถด้วย กับเวลานั้นเป็นเวลาจิตใจของเราเป็นธรรมจักรหมุนตลอดเวลาด้วย ธรรมดามันก็หมุนตลอดเวลา บางคืนไม่นอนเลย ไม่หลับเลย กลางวันยังไม่หลับอีก

มันหมุนโดยหลักธรรมชาติของจิต ที่เห็นโทษเห็นภัยของกิเลส เห็นขนาดนั้นแหละ เห็นขนาดที่ว่าจะเอาออก จะฆ่ากิเลสให้ตายอย่างเดียว ตัวจะตายไม่ว่า

นี่แหละเห็นใหม่โทษของกิเลส เวลาได้เห็นเป็นอย่างงั้นนะ ดูไม่ได้ วางั้นเลย แต่ก่อนมันไม่เห็นมันก็พันกันอยู่อย่างงั้น เหมือนเรา ๆ ท่าน ๆ เวลามันเห็น มันเจอเข้ามากเท่าไร ๆ โอ๊ย ว่าจางอว งูเห่า อันนี้มันยังน้อยไป อันนั้นยังเก่งกว่านี้อีก มันก็หมุนของมันล่ะซิ

พูดถึงเรื่องความเคารพรักเทิดทูนพ่อแม่ครูจารย์มัน เรียกว่ามอบทุกอย่าง ไม่มีอะไรเหลือเลย ที่จะแบ่งสันปันส่วนว่ามีกลัวอย่างงั้น ไม่มีเลย ขาดสะบั้นไปหมดเลย เวลานั้นก็เป็นเวลาที่จิตกำลังหมุนเป็นธรรมจักรเสียด้วยนะ พูดอย่างนี้มันเป็นยังงิพวกเรา ที่พูดให้ฟังเหล่านี้ ถอดออกมาจากหัวใจมาพูดนี่วะ ที่ท่านว่าพวกเราเรียนทุกคนเราก็อ่านที่แรกก็งง แต่ไม่ได้ปักใจต่อความสงสัยอะไรมากนัก ท่านว่าปัญญาเกิดได้สามทางในปริยัติ เราก็อ่านมาแล้ว ก็เรียนมาทั้งนั้นเหล่านี้ เรียนมาด้วยกัน พวกนี้พวกเรียนเปล่า ๆ หัวล้านเปล่า ๆ หัวล้านเปล่า ๆ เรียนมาเหมือนกัน

พออ่านเข้าไปถึงปัญญาเกิดได้ ๓ ประการหรือเกิดได้ ๓ ทางในปริยัติ *สุตมยปัญญา* ปัญญาเกิดขึ้นจากการได้ยินได้ฟัง เช่น เราฟังธรรมฟังธรรมจากครูอาจารย์ มีแง่ใดแง่หนึ่งที่เกิดปัญญาให้เราได้เป็นข้อคิด อย่างนี้เป็นต้น *จินตามยปัญญา* เกิดขึ้นจากการพิจารณาใคร่ครวญ พินิจพิจารณาตามแต่นิสัยของใคร ปัญญาเกิดได้ มันก็คาดได้ไม่สงสัย เกิดขึ้นจากการได้ยินได้ฟัง เราก็อ่านปัญญาจากนี้อยู่แล้วสงสัยอะไร การคิดอ่านไตร่ตรองอะไรเราก็อ่านปัญญาจากนี้แล้ว ตามนิสัยวาสนาหรือภูมิของเรา แต่*ภาวนามยปัญญา*นี้มีดีต่อเลย

ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดขึ้นจากการภาวนาล้วน ๆ ว่าอย่างงั้นนะ ไม่มีอะไรเข้ามาแฝงเลย เรียกว่าปัญญาเกิดขึ้นจากการภาวนาล้วน ๆ เราก็อ่านเวลาเรียน เวลาออกปฏิบัติมันยังไม่เข้าถึงเงื่อนไขที่จะรับกันมันก็เป็นธรรมดาอยู่งั้นแหละ พอก้าวเข้าสู่สติปัญญาขั้นนี้แล้ว ภาวนามยปัญญาเข้ามาเอง อ้อ อย่างนี้เอง มันหมุนของมัน เราจะพูดให้มันชัดเจนทุกคน กิเลสใดก็ตามในโลกนี้ไม่มีอะไรหนาแน่นกดถ่วงมากที่สุด และให้สัตว์หลงมากที่สุด และทุกข์มากที่สุดกดถ่วงที่สุดยิ่งกว่ากามกิเลส ตัวนี้หนักมากที่สุด ความเพียรก็หนัก ฟังให้ตื่นะ ฟังให้ตื่นทั้งหลาย

กิเลสมีอยู่กับทุกคน ตั้งใจจะถอดถอนทุกคน พูดอย่างนี้เพื่อแก้เพื่อถอดเพื่อถอนมหาพิษมหากภัยผิดไปไหน ฟังให้ตื่นะ กิเลสตัวนี้ละตัวสำคัญมาก แหม รุนแรงมากทีเดียว มันก็รับกันกับจิตที่มุ่งต่อธรรมอย่างยิ่งทีเดียว เพราะฉะนั้นมันถึงพืดกันเต็มเหนี่ยว ไปบางแห่ง พูดให้มันตรงศัพท์ตรงแสง นี่ละคือว่าจิตของเรามันมุ่งต่อธรรม

อย่างยิ่งจะไม่ให้มีอะไรเข้ามาเกี่ยวข้องเลย เพราะฉะนั้นจึงไปคนเดียว อยู่คนเดียวในป่า ในเขา มีแต่จะพืดให้เต็มเหนี่ยว ๆ อะไรมาขวางทางไม่ได้ ไปบางแห่ง มันเป็นของมัน แหม ไม่สบายเลยนะ เป็นไฟขึ้นมาในใจเลย มันไปเกี่ยวข้องกับผู้หญิง ทั้ง ๆ ที่เราจะแก้มันอยู่ พอมองเห็นผู้หญิง แสบเข้าแล้วนะ นี่เข้าแล้ว มันเป็นอย่างนี้เป็นอย่างไร

เป็นอย่างไร กูไม่ได้มาหาผู้หญิง กูมาหาธรรมต่างหาก มันก็ร้อนเป็นไฟขึ้น แต่ไม่ได้ไปยินดีด้วยนะ มันกลับมาเห็นโทษเจ้าของ นี่ละเป็นธรรม มันไม่ได้ผูกพันต่อไปให้เป็นเงื่อนต่อ เพิ่มเติมกิเลสขึ้นอีกนะ พอมันเป็นอย่างนั้นแล้ว ที่นี้มันกลับมาเป็นไฟเผาเจ้าของ กูไม่ได้มาหาผู้หญิงผู้หญิง อยู่ที่ไหนมันก็มีผู้หญิงเต็มโลกเต็มสงสาร กูมาหาธรรมต่างหาก ทำไมจึงมาเป็นอย่างนี้ ยิ่งหมุนใหญ่ นี่กองทุกซัอันหนึ่ง ตั้งแต่ยังไม่ได้เรื่องได้ราวมันก็เป็นอีกแบบหนึ่ง มันก็ร้อนของมัน ที่นี้พอพิจารณาเข้าไปได้เรื่องได้ราว เห็นเหตุเห็นผลซึ่งกันและกันแล้วที่นี้หมุนตัวเลย เพราะฉะนั้นเราจึงกล่าวพูดได้จากการภาวนาของเรา เป็นในจิตในใจของเรา

ภาวนาที่ว่าซุลมุนวุ่นวายที่สุดนี้ เราไม่เรียกว่าภาวนามยปัญญา เราเรียกว่าปัญญาซุลมุน นี่ปัญญากับกามกิเลส เราพิจารณาแยกแยะแก้ไข ทุกสิ่งทุกอย่างจะนำมาจระไนหมด จนสติปัญญารู้แจ้งของมันเต็มเหนี่ยว ๆ นี้เรียกว่าซุลมุน เราจะเรียกว่าภาวนามยปัญญา สติปัญญาก้าวเดินเอง มันก้าวเดินอย่างไร มันซุลมุนกัน ตอนนี้จะเรียกว่าภาวนามยปัญญาไม่ได้ พาดเหล่านี้ขาดสะบั้นลงไปแล้ว ที่นี้การฝึกซ้อมภูมิของจิตในขั้นนี้ เอาให้มันชัด ๆ คือการฆ่ากิเลสตัวนี้ มันตายลงไปนี่เพียงได้ระดับ อย่างนั้นก็

ถ้าผู้เข้าผู้ธรรมดาก็เรียกว่าเพียงได้ระดับ เช่นสอบได้ ๕๐% ได้ระดับแล้ว ยังไงก็ไม่คืนให้คืน แต่ว่าหมดจริง ๆ ที่มลทินอะไร ๆ เกี่ยวข้องกันนอก ๆ ยังมี ตัวใหญ่มันตายแล้ว เพราะฉะนั้นท่านจึงได้ฝึกซ้อมอันนี้ พอได้ระดับแล้วท่านก็เอานิมิตของท่านที่เคยได้ผลขึ้นมาตั้งปุบ ๆ ฝึกซ้อม ๆ ที่นี้มันก็จะเสียดเข้าไป ๆ เรื่อย ๆ ฐานเดิมตัวใหญ่ของมันตายแล้ว บริษัทบริวารของมันยังมีเล็ก ๆ น้อย ๆ ถึงจะไม่เป็นภัยอะไรก็ตาม แต่สิ่งที่เป็นภัยอยู่แล้วนั้นมันจะเล็กจะน้อยก็ตาม ต้องถือเป็นภัยต่อหัวใจผู้ที่จะละสังหารมันเต็มหัวใจเช่นเดียวกัน

จากนั้นมันก็ฝึกซ้อมอันนี้ นี่แหละที่นี้เรียกว่าภาวนามยปัญญา มันจะเป็นของมันเอง หมุนฝึกซ้อมอันนี้ให้ชำนาญชาญ ให้เกลี้ยงเกลาละเอียดลออ ที่นี้จิตพอหลุดพ้นจากอันนี้แล้วมันจะหมุนของมันขึ้นนะ ธรรมชาติอันนี้หมุนลงดิ่งลงทั้งนั้น หมุนลงดิ่งลงตัวกามกิเลสตัวหนักที่สุดในกิเลสสามแดนโลกธาตุ ไม่มีอะไรเกินกามกิเลส ราคะตัณหา เพราะฉะนั้นคนเราจึงหลงทิศหลงแดน หลงผิวหลงเมื่อย หลงกันไปทุกสิ่งทุกอย่าง เพราะมันเพลินเป็นบ้าตลอด ไม่หยุดไม่ถอย ไม่มีอะไรหักห้ามต้านทานมัน คือธรรม

เวลาเหล่านี้ขาดลงไปแล้ว ส่วนใหญ่นี้เรียกว่าสอบได้แล้ว ๕๐% ถือว่าสอบได้ ได้ระดับแล้ว เอ้า ขาด ไข่แล้วประจักษ์ใจแล้วนะว่า เออ นั้นขาด แต่ที่มันยังไม่ขาดมันก็ รู้กันอยู่นั้นอีกแหละ เพราะฉะนั้นจึงหมุ่นกับอันนั้น ที่ยังมีเล็ก ๆ น้อย ๆ เหมือนว่าเป็น ผงเป็นอะไรติดอยู่กับแก้ว วังนั้นเถอะนะ ยังไม่ได้ขัดแก้วนั้น นั่นละท่านเรียกว่า ภาวนามยปัญญา ปัญญาขั้นนี้มันหมุ่นของมันตัว ๆ จะไม่ให้มีอะไรเหลือเลย ให้มันสุด ลื่นทุกอย่าง เพราะมีอะไรมันก็เป็นภัย ๆ กลางคืนไม่ได้นอน หมดคืนเลย นั่งภาวนาก็รู้แล้วว่านั่งภาวนา นอนจะนอนให้หลับมันไม่หลับ มันภาวนาของมันเป็นสติปัญญา อัตโนมัตินอนอยู่ตลอด ๆ เอ๊ ยังไงนี่ แล้วลงเดินจงกรมมันก็เป็นอย่างนี้ ขึ้นมานั่งอีกแล้ว นอน สุดท้ายก็แจ่ง มันไม่ยอมหลับ คือมันหมุ่นตลอดเวลา นี่ภาวนามยปัญญา เกิดขึ้น จากภาคปฏิบัติไม่ต้องถามใคร แต่ก่อนก็เห็นภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดขึ้นจากการ ภาวนาล้วน ๆ

บทเวลามันได้เข้าถึงขั้นภาวนามยปัญญานี้ จะพบ จะเห็น จะได้ยินเสียงอะไร มากกระทบกระเทือน เพื่อจะเอาอุบายวิธีนั้นมาพิจารณาเป็นปัญญาขั้นมานี้ไม่ต้อง อันนั้นมาเกิดมันก็เป็นปัญญาของมัน ไม่มีอะไรมันก็เป็นปัญญาอยู่ในนี้ หมุ่นกันอยู่ นี้ เพราะกิเลสอยู่ภายในใจ มันก็หมุ่นอยู่ภายในใจ มันละเอียดลง ๆ มันก็เห็นชัด ๆ เวลาพิจารณานิมิตต่าง ๆ ที่มาเกี่ยวพันกันนั้นมันก็หดย่นเข้ามา เร็วเข้ามา ๆ ละเอียดเข้ามา ต่อไปมันก็ว่างไปหมดเลย ไม่มีอะไร ตั้งพับดับพร้อม ๆ นั่นละคำว่า จิตว่าง

นิมิต คือเครื่องหมายของกามกิเลสยังมีอยู่นิด ๆ หน่อย ๆ เวลามันละเอียดลง ไป มันมีก็รู้ ๆ ๆ จนกระทั่งถึงว่าหมด ตั้งพับดับพร้อม ให้อยู่ไม่ได้ ไม่มีทางที่จะห้าม ให้อยู่ พอดั่งพับดับพร้อม ๆ ตั้งก็เลยเป็นแสงหึ่งห้อย ตั้งแพล็บดับพร้อมเลย จากนั้น ว่าง มันมีอะไรอีกที่จะพิจารณา มันต่อกันไปอีกอย่างนั้น เรื่องธรรมเรื่องกิเลสเหมือนไฟ ได้เชื้อ กิเลสเป็นเชื้อ ธรรมเป็นไฟเผาเชื้อไปโดยลำดับลำดับา เรื่อยเข้าไป นี่ภาคปฏิบัติ สด ๆ ร้อน ๆ ขอให้ปฏิบัติเถอะนะ ธรรมพระพุทธเจ้าเป็นอกาลิโกสด ๆ ร้อน ๆ ยอม ให้พวกส้วมพวกถ่านเหยียบย่ำทำลายทิ้งอยู่เปล่า ๆ เป็นเศษมนุษย์อยู่ได้เหวอ ทั้ง ๆ ที่ เราเป็นชาวพุทธ ไม่อายผู้ที่เขาไม่ถือศาสนาบ้างเหวอ

เราถือศาสนาทำไมไม่ค้นออกมาปฏิบัติแก้ไขตัวเอง ข้าศึกก็อยู่กับหัวใจเรา ธรรมะก็อยู่กับหัวใจเราที่จะพัดกันให้แหลกแตกกระจายไปได้มีอยู่ พระพุทธเจ้าสอนไว้ เรียบร้อยแล้ว เรียกว่า สวากขาตธรรม ไม่ผิด อุบายวิธีการที่ทรงสอนไว้แล้ว แต่เราไม่ นำมาใช้เท่านั้นเอง ปล่อยให้กิเลสเหยียบหัวเอา ให้พิจารณานะ เวลามันถึงขั้นนี้แล้ว มันก็มีอันหนึ่งของมัน มันหมดอันนี้ มันว่างเปล่า ว่างในขั้นนี้ แต่ภายในใจยังไม่ว่าง ให้

มันเห็นอย่างนั้นซิ อะไร ๆ มันก็ว่างหมด โลกภายนอกกำหนดดูอะไร ต้นไม้ภูเขา ถ้ามองเห็นด้วยตานี้มันเป็นราง ๆ แต่จิตนี้ทะลุไปหมดเลย ทั้ง ๆ ที่ตัวภายในจิตมันยังไม่ว่างนะ มันยังสามารถมองเห็นทะลุไปได้หมดเลย นี่เรียกว่าจิตว่าง

นอกจากนี้แล้ว พิจารณาสິงที่มีเงื่อนต่อ ก็คือพวกส่วนร่างกายมันซักจะหมดปัญหาไปแล้ว เพราะกามกิเลสคือตัวร่างกาย ตัวรูปตัวโถม นี่แหละ พอมันหมดไปแล้ว มันก็เหลือแต่นามธรรม เป็นสัญญา ตั้งขึ้นมาทับลงไป ๆ สัญญา สังขาร วิญญาณ ปรุงขึ้นอะไรเกิดแล้วดับ ๆ ปรุงขึ้นจากจิตตามกันอยู่ตลอดเวลา เป็นหลักธรรมชาติภายในจิต อะไรหมายขึ้นมาปั๊บ เกิดดับ วิ่งปั๊บเข้าถึงจิต ๆ ตามเข้าไป ๆ สัญญา สังขาร วิญญาณ ได้เห็นได้ยินนี้ก็กระเทือนถึงจิต ดับพร้อม ๆ นี่แหละเรียกว่าฝึกซ้อม ละเอียดเข้าไปยิ่งกว่านิมิตของกรรมฐานของกามกิเลสอีก หมดเข้าไป ๆ สิ้นเข้าไป ๆ

ที่นี้ก็เหลือแต่ยิบแย็บ ๆ ยิบแย็บก็มีฐานของมันทำให้เกิด มันเกิดขึ้นจากที่ไหน มันก็ไล่เข้าไป ๆ เพราะมันไม่มีที่พิจารณาแล้ว มันปล่อยวางหมดแล้ว มันรู้หมดแล้ว พูดอย่างนี้นะ สามแดนโลกธาตุมันรู้หมดแล้ว ปล่อยหมดแล้ว ก็ยังเหลือแต่ขั้นห้าของตัวเองที่ปล่อยยังไม่ได้ กับอวิชชาที่มันเกี่ยวโยงกันอยู่ อวิชชาเอาชั้น ๕ นี่เป็นเครื่องมือ เพราะฉะนั้นมันจึงติดตามอยู่ตรงนี้ ติดตามเข้าไป จนกระทั่งถึงวาระของมันแล้วก็ดังเคยพูดแล้ว ที่นี้ยื่นเข้ามาเลย พอถึงวาระของมันแล้ว มันก็เข้าถึงตัวใหญ่คือ อวิชชาปัจจุยา ถอดพรวดขึ้นมาเลย นี่ว่างแล้วที่นี้เห็นไหมละ

แต่ก่อนอะไร ๆ ว่างหมด แต่หัวใจยังไม่ว่างจากอวิชชา ว่างจากตัวเอง ให้มันเห็นอย่างนั้นซิ คำว่าว่างเป็นมาแล้ว ว่างมาหมด ๆ แต่จิตของตัวเองยังไม่ว่าง เหมือนคนที่ขึ้นไปเหยียบอยู่บนหัวตอ มองที่ไหนมันก็ว่างหมด แต่หัวตอกับเท้ามันไม่ว่าง หรือเข้าไปในห้อง มองดูที่ไหน โอ้ นี่โล่งหมด ว่างหมด แต่ตัวไปยืนขวางห้องอยู่นั้น มันไม่ว่าง เข้าใจไหม ตัวนี้ทำไมมันไม่ว่างละ ตัวนี้มันยืนขวางห้องอยู่ นี่แหละตัวนี้ตัวสำคัญ จิตของเรามันว่าง อะไรก็ว่าง ๆ แต่มันยังไม่ว่างตัวของมัน มันก็ไม่ว่างในตัวของมัน พอถึงตัวนี้แล้วขาดสะบั้นลงไปหมด ที่นี้ว่างหมดเลย

นั่นละผางขึ้นมา ทูลถามพระพุทธเจ้าหาอะไร เมื่อถึงขั้นมันหมดก็รู้ มันยังอะไร มันก็สืบทอดกันเรื่อย ๆ ละเอียดลออกไป จนกระทั่งมันหมดโดยสิ้นเชิง ว่างหมด ว่างหมด ไม่มีอะไรในสามแดนโลกธาตุ มีแต่ความว่างของจิตอย่างเดียว ทั้งว่างในตัวเอง ทั้งว่างภายนอกตลอดทั่วถึง หาที่ต้อติไม่ได้ พอแล้วทุกอย่าง พิจารณาผู้ปฏิบัติธรรม นี่ละพุทธศาสนาของเรา นุดลากโลกให้พ้นจากทุกข์ จากวิภวสงสารมาจำนวนเท่าไรแล้ว เราเป็นคนจำนวนอะไร ถ้ามตัวเองซิ ทำไมจึงเห็นศาสนาเป็นกองมูตรกองคูไปได้ เอา

กองมูตรกองคูคือกิเลสทั้งหลายเข้ามาเหยียบทำลายศาสนา อะไรก็เป็นเรื่องของกิเลส ดีหมด ๆ

ถ้าเรื่องของอรรถของธรรมนี้อ่อนแอ ท้อแท้ เหลวไหล จนอ่อนเปียก มันเป็นอย่างนั้นนะเดี๋ยวนี้ เพราะฉะนั้นมันจึงมีตั้งแต่กองทุกข์เต็มโลกเต็มสงสาร ใครว่าโลกอันนี้มีความสุขล่ะ เอามาแข่งกับธรรมดูสักหน่อย ใจดวงเดียวมันดูหมดแล้ว อย่าเอามาแข่งในสามแดนโลกธาตุนี้ แข่งธรรม จิตเพียงดวงเดียวจำไปหมดแล้วรู้หมด สงสัยหาอะไรโลกอันนี้ นั่นละธรรม ธรรมแท้เป็นอย่างนั้น เมื่อพอแล้วใครจะมาคัดค้านต้านทาน อะไรก็มีแต่ถึงขยะ ๆ มูตรคูทั้งหมดนั้น ธรรมชาตินี้จะไปสนใจกับอะไรกับสิ่งนั้น

เพราะฉะนั้นการแสดงธรรมออก ด้วยเจตนาที่มีความเมตตาเหนือสิ่งทั้งหลายแล้ว เกินมูตรเกินคูแล้วจะไปสนใจกับมันอะไร ว่าเขาจะทำนั้น เขาจะวางใจ ไปสนใจอะไร มูตรคูก็รู้กันอยู่แล้ว อันนี้เลิศเลอก็รู้กันอยู่แล้วในหัวใจนี้ เพราะฉะนั้นจึงพูดได้เต็มเม็ดเต็มหน่วยเมื่อถึงกาลเวลาที่ควรจะพูดหนักเบาเล็กน้อย ไม่เคยสะทกสะท้านกับสิ่งใดเลย ใครจะว่าเป็นอะไรเราไม่สนใจ เพราะมันเหนือทุกสิ่งทุกอย่าง เหล่านี้มีแต่ความสมมุติทั้งนั้น ที่ตายกองกันอยู่ในสมมุติ อันนั้นไม่มี ถ้าลงไปถึงนั้นแล้วไม่มีคำว่าตายกองกัน นั่น มันต่างกันยังงี้บ้าง นั่นการปฏิบัติท่านปฏิบัติอย่างนั้น

พูดเริ่มต้นมาตั้งแต่วัณโรคของพ่อแม่ครูจารย์มันเรื่อยมา ตอนนั้นละตอนจิตหมุนตัว ๆ ออกจากท่านเข้าทางจกรม หมุนในงานของตัวเอง คืออยู่กับท่านเหมือนจับดินสอหรือปากกา มันไม่ได้เขียน แต่ไม่ปล่อยปากกามันก็เขียนเต็มเม็ดเต็มหน่วยไม่ได้ เพราะเรื่องเกี่ยวโยงกันอยู่ มันก็ไม่ได้เขียนเต็มเม็ดเต็มหน่วย พอออกนั้นปีบมันก็เขียนละซี นี่พูดถึงเรื่องวัณโรค ไม่มีเลยหายเจ็บ วัณโรคไม่เป็นทั้ง ๆ ที่คลอเคลียกับท่านอยู่สุดขีดเลย อายุขัยของท่านหมดเราก็ได้ปล่อยมือ การคลุกเคล้ากับวัณโรคของท่านนั้น เราเองแหละเป็นที่หนึ่งเลย เพราะท่านป่วยหนักมากเท่าไร มันหากเป็นเองในหัวใจ ท่านเองท่านก็ไม่เคยถามหาใครนะ เราเองก็หมุนตัวอยู่กับท่าน ไม่เคยสนใจว่าจะให้ใครมาช่วย

ท่านเองก็ไม่เคยถาม ไม่เคยบอกว่า นี่ท่านมหาที่ปฏิบัติกับผมมาเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าให้พระเถรมาช่วยบ้าง ท่านก็ไม่เคยมี ความรู้สึกมันจะเข้ากันนั้นแหละ ตรงกันไปเลย ไร่เราก็ไม่สนทใจเวลาให้ใครเข้าปฏิบัติรักษาท่าน กลัวจะไประเกะระกะขัดข้องเราถึงงอ็กก็ตาม งอ็กให้มันเต็มงอ็กนี้ละ วางใจเลย งอ็กมอบทั้งความงอ็กนี้แหละ เพราะฉะนั้นจึงไม่ยอมให้ใครเข้าไป ท่านยังป่วยด้วยแล้วเรื่องความระเกะระกะจะให้เป็นการมถ์กับท่าน กวนใจท่าน เราไม่ยอมให้พบเห็นนะ เพราะฉะนั้นเราถึงหมุนตัว ๆ

ครั้นเวลาท่านหลับก็ให้พระองค์ที่พอจะปฏิบัติท่านได้บ้างนั้นแหละ บอกมา แทน มาแทนแล้วยังไม่แล้ว ยังสังเสียอีกด้วย การเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาในสถานที่ใดเราเคยบอกใครเมื่อไร แต่เรื่องของพ่อแม่ครูจารย์นี้บอกทุกแห่งทุกมุม นี้ผมจะไปเดินจงกรมอยู่ตรงนั้น ๆ นะ หากว่าท่านตื่นขึ้นมาแล้ว ท่านถามไม่ถามก็รู้กันเอง พอท่านตื่นแล้วให้ไปเรียกผมที่ตรงนั้นนะ เดินจงกรม บางทีไปไม่นาน ท่านตื่นแล้ว ปู้ออกแล้ว ส่วนมากพอตื่นนอนขึ้นมาลิ้มตาขึ้นมาท่านมักจะถามเสมอ ก็ไม่ถามใครนี่ อวดหรือไม่อวดท่านทั้งหลายฟังซิ ท่านไม่ถามใคร เท่าที่สังเกตไม่เคยเห็นท่านถามใคร พอลิ้มตาขึ้นมามองเห็นนี่ “ท่านมหาไปไหน”

เพราะฉะนั้นพอได้เห็นเข้าไปนี่ ปู้ออกเลย พอเข้าปุ๊บพระก็ออก เราก็ปฏิบัติหน้าที่อยู่นั่นตลอดไปเลย ท่านก็ไม่เคยได้สั่งให้เปลี่ยนอย่างนั้นอย่างนี้ผู้ดูแลท่าน ท่านไม่พูดถึงเลย เราก็ไม่พูดถึงใครเลย มันก็พอเหมาะกัน เป็นกับตายเราหมดแล้ว เราจึงได้เทิดทูนสุดหัวใจกับพ่อแม่ครูจารย์มัน คือไม่มีอะไรเหลือเลย หมดจริง ๆ นะ หมดอย่างสุด ๆ ร้อน ๆ ไม่มีคำว่าจิตว่าจางกับพ่อแม่ครูจารย์มัน สด ๆ ร้อน ๆ ตลอดเวลา นี้เราพูดถึงเรื่องวิธโรค เป็นโรคเป็นภัยอะไร ๆ เกี่ยวกับพ่อแม่ครูจารย์มันแล้วไม่มีอะไรมาเป็นอุปสรรค มาก็ดขวางเราได้ ไม่เป็นกังวลเลย ไม่คิดถึงเลย

จากนั้นก็พูดถึงเรื่องว่าจิตมันหมุน นี่ละที่ว่าจิตเป็นอัตโนมัตติ คือสติปัญญาหมุนเป็นอัตโนมัตติ ไม่ต้องได้บังคับบัญชา ชับไสทางความพากความเพียรไม่มี มีแต่รั้งเอาไว้ ๆ มันจะเลยเถิด คำว่าความเพียรกล้า คือเพื่อจะหลุดพ้นจากทุกข์ เรียกว่าความเพียรกล้าได้ แต่ในปัจจุบันจะกล้าอะไรมันคนจะตายอยู่แล้ว มันจะเอาอะไรมากล้าอีก นอกจากกล้าเพื่อพ้นทุกข์นั้น เออ พอได้ มันมีเวลาบึงขังตัวเมื่อไร หมุนตัว ๆ อยู่นั่นตลอด ถ้ากิเลสไม่หมดยังงั้นมันก็ตายด้วยกัน ให้อ้อยไม่มีเลย นี่โทษของกิเลสหนักขนาดไหน เวลามันเห็นกันแล้วมันเป็นอย่างงั้น

จนกระทั่งกิเลสขาดสะบั้นลงไปให้เห็นประจักษ์ในวาระสุดท้ายแล้ว จึงว่าเป็นเหมือนโลกธาตุไหวไปหมดเลย มันกระเทือนอย่างหนักทีเดียว ร่างกายนี้ไหวเลยทีเดียว นี่แหละกิเลสตัวนี้ขาดสะบั้นลงไปจากใจ เหมือนกับว่าใจดีดผิง เป็นเหมือนโลกธาตุสะเทือนสะท้านไปหมด แต่ธรรมดาเขาก็อยู่ของเขานั้นแหละ มันหากเป็นอยู่ในกายกับจิตนี้ จิตกับกายนี้กระเทือนจริง ๆ ไหวไปหมดเลย มันเป็น ถึงได้ออกอุทานมาอย่างไม่มีข้อแม้ ไม่มีอะไรมาคัดค้านต้านทานคำอุทานนี้ได้เลย โห ๆ ขึ้นเลยนะ ขึ้นอยู่ในใจ มันอัศจรรย์เกินเหตุเกินผล เกิดมาก็ไม่เคยพบเคยเห็น ปฏิบัติมาโดยลำดับลำดับก็ไม่เคยพบเคยเห็น มาพบเอาเสียเวลานี้ เจอเวลานี้

เพราะฉะนั้นมันถึงได้อุทานแบบไม่มีใครพูดนะ ถ้าโลกกิเลสตัณหา มันก็จะค้ำ
เต็มตัวของมัน แต่ความรู้ของเรา ก็เต็มตัวของเรา จะไปสนใจอะไรกับกิเลส เรากวนา
เพื่อแก้กิเลสต่างหาก พอผางขึ้นมานี้มันจำไปหมดเลย โหอย่างนี้หรือ พระพุทธเจ้า
ตรัสรู้ ตรัสรู้อย่างนี้ละหรือ ๆ คือถามตัวเองไปในตัวนั่นแหละ ทั้ง ๆ ที่ตรัสรู้อย่างที่
เป็นนี้ละหรือ ความหมายว่านั่น จะว่าถามใครสงสัยใคร มันก็ไม่สงสัยใคร มันออกด้วย
อุทานอย่างรุนแรง หรือผาดโผนเท่านั้นกับความเป็นขึ้นมา ผางขึ้นมานี้ เหนอ พระพุทธ
เจ้าตรัสรู้ ตรัสรู้อย่างนี้ละหรือ ๆ ย้ำอยู่นั่นนะ ก็มันไม่เคยเห็นไม่เคยเป็น มันมาเป็นเอา
จัง ๆ เวลานั้น มันจะไม่ผาดโผนยังไง

จากนั้นมาอันดับสอง หือ พระธรรมแท้เป็นอย่างนี้ละหรือ ๆ ย้ำอยู่นั่นแหละ
และพระสงฆ์แท้เป็นอย่างนี้ละหรือ ๆ คือเป็นอันเดียวกันแล้วนั้น แล้วก็ประมวลมา
หือ พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ มาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ยังไง มันเป็นแล้ว
นั้น เราเคยคาดไว้เมื่อไร พุทธ ธัมโม สังฆมิตติหัวใจจนกระทั่งถึงขนาดนั้น เราไม่เคย
ได้สะดุดใจ แต่เวลาธรรมชาตินี้มาเป็นอันเดียวกันแล้ว มันขึ้นมาได้ยังไง อุทาน พระ
พุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ มาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ยังไง

ถ้าข้อเปรียบเทียบก็เหมือนว่าแม่น้ำสายต่าง ๆ คือมหาสมุทรเป็นที่รองรับแม่น้ำ
ทั้งหลาย แม่น้ำสายต่าง ๆ ที่ไหลลงมา ๆ เข้ามาหามหาสมุทร เมื่อยังไม่ถึงมหาสมุทรก็
เรียกได้ว่าแม่น้ำนั้นคือแม่น้ำสายนั้น แม่น้ำนี้มาจากสายนั้น ๆ ว่าไปได้ ไกลเข้ามา ๆ
คือผู้สร้างบารมี พุดง่าย ๆ นะ ผู้สร้างวาสนาบารมี สร้างคุณงามความดี ไกลเข้าไป ๆ
ถัดกันไป ตามกันไปเรื่อย ๆ เหมือนแม่น้ำที่ไหลลงจากมหาสมุทร ทีนี้พอเข้าถึง
มหาสมุทรปั๊บ แม่น้ำสายนั้นจะหมดปัญหาไปทันที เป็นแม่น้ำมหาสมุทรแล้ว ที่ไหลเข้า
มาเท่าไรถึงเมื่อไรก็เป็นแม่น้ำมหาสมุทร ว่าแม่น้ำสายนั้น ๆ หมดปัญหาไปทันทีที่แม่
น้ำนั้นเข้าถึง ส่วนที่ยังไม่เข้าถึงก็เรียกว่าสายนั้นสายนี้อยู่ตามเดิม

นี่จิตเวลาเข้าถึงปั๊บพระพุทธเจ้าคือใคร มันจำไปหมด มันเป็นแม่น้ำมหาสมุทร
อันเดียวกันแล้ว เป็นอันเดียวกันแล้ว พุดให้ชัด ๆ อย่างนี้นะ แล้วหาพระพุทธเจ้าที่ไหน
ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นเรตถาคต มันก็จำขึ้นมา คืออันเดียวกันนี้แล เท่านั้น นี่ละการ
ปฏิบัติธรรม ไม่ต้องไปถามใคร พระพุทธเจ้าบอกว่า สนฺทิฎฐิโก ปจฺจตฺตํ เวทิตพฺโพ
วิญญูหิ สนฺทิฎฐิโก ผู้ปฏิบัติจะพึงรู้เห็นด้วยการปฏิบัติของตนเองเป็นลำดับลำดับไป
จนกระทั่งสิ้นสุด ปจฺจตฺตํ เวทิตพฺโพ ท่านผู้รู้ทั้งหลายจะรู้ว่าเพอะตน ผู้ไม่ปฏิบัติมันก็
ไม่รู้ หรือปฏิบัติไม่ถึงก็ไม่รู้

เวลาจิตมันได้เข้าถึงมหาวิมุตติ มหานิพพานนั่นแหละ ที่เราเทียบว่ามหาสมุทร
ทะเลหลวง พระโสดา สกิทา อนาคา ก็เป็นสายต่าง ๆ ของใจดวงนั้น ๆ ผู้บำเพ็ญบารมี

แต่ละรายๆ มันก็ไหลเข้ามาๆ พอถึงนั้นก็เท่านี้ก็เป็มหาวิมุตติ มหานิพพานด้วยกันเลย เหมือนแม่น้ำสายต่าง ๆ ไหลเข้าสู่มหาสมุทรแล้วเป็นมหาสมุทรทั้งหมด จ๋อลงตรงไหนก็เป็นมหาสมุทร มันเหมือนกันหมดแล้ว จ๋อลงนี้ปั๊บกัมหาสมุทร จ๋อลงตรงนูนปั๊บกัมหาสมุทร แล้วไปหามหาสมุทรที่ไหน มีความเหลื่อมล้ำต่ำสูงต่างกันที่ตรงไหนแม่น้ำมหาสมุทร จ๋อลงตรงไหน ๆ มันก็เป็นมหาสมุทรเหมือนกันหมด

ท่านถึงบอกว่า นตฺถิ เสยฺโยว ปาปิโย บรรดาท่านผู้บริสุทธิ์ทั้งหลาย นับแต่พระพุทธเจ้าลงมาถึงสาวกองค์สุดท้าย ความยิ่งหย่อนไม่มี เสมอกันหมด ก็คือเป็นแม่น้ำมหาสมุทรเหมือนกันหมด หรือมหาวิมุตติ มหานิพพานเหมือนกันหมด มันประจักษ์ในใจแล้วก็จะไปถามใคร จะไปทูลถามหาพระพุทธเจ้าที่ไหน พระพุทธเจ้าคืออะไรมันก็ไม่สงสัยแล้ว พระรูปพระโฉมนั้นเป็นเรือนร่างของพระพุทธเจ้า พุทธะแต่อยู่ในเรือนร่าง คือพระสรีระ เพราะฉะนั้นจึงมีเกิดได้ตายได้ นิพพานที่นั่นนิพพานที่นี้

พระอรหันต์นิพพานที่นั่นที่นี้ คือเรือนร่างมันลงสู่สมมุติเดิมของมัน ธาตุสี่ดิน น้ำ ลม ไฟ ลงตามสภาพ ธรรมชาตินั้นก็ติดผิงออกมา เป็นมหาสมุทรอยู่แล้ว มหาวิมุตติ มหานิพพานอยู่แล้ว เป็นแต่เพียงว่าหมดความรับผิดชอบในสมมุติทั้งหลาย คือชั้นนี้เป็นธรรมชาติที่จิตของท่านผู้บริสุทธิ์จะรับผิดชอบอยู่ตลอดไป ถึงไม่ติดไม่พัน ไม่ซึมซาบก็ตาม ความรับผิดชอบก็ต้องมี เจ็บไข้ได้ป่วยก็รู้ว่าเจ็บไข้ได้ป่วยแต่ไม่ยึดไม่ถือ แต่ไม่ซึมซาบ หากรู้ นั้น พอสมมุติสุดท้ายนี้หมดลงไปปั๊บท่านี้ เรียกว่าธรรมชาติ หรือว่า อนุภาติเสสนิพพาน เป็นอันนั้นทันที เพราะเป็นอยู่ในนั้นแล้ว เป็นแต่เพียงว่าเกี่ยวข้องกับชั้นอยู่ นั้นต่างกันอย่างนั้นแหละ สุดท้ายหมด

ที่นี้หมด คำว่าสมมุติจะมีในธรรมชาตุนั้นไม่ได้เลย แม้เม็ดหินเม็ดทรายไม่มี สามแดนโลกชาตุนีเป็นสมมุติทั้งหมด ธรรมชาติเป็นวิมุตติทั้งหมด มันคนละผิงละผา ไม่ใช่อันเดียวกัน เวลามันคนละเคล้ำกันมันก็ไม่มองเห็นผิงเห็นผา เห็นแดนอะไร เวลามันแยกกันได้แล้วว่ายังไงให้มันหลง มันก็ไม่หลง มันเป็นคนละผิง ๆ อย่างระหว่างชาตุนั้นกับจิต เอาเจ็บไป เจ็บไข้ได้ป่วย ปวดหัวตัวร้อน จะเป็นจะตายก็รู้ว่ามันจะเป็นจะตาย ทุกข์มากขนาดไหน แต่จิตก็เป็นจิต เป็นธรรมชาติที่บริสุทธิ์ ไม่เข้าซึมซาบซึ่งกันและกันเลย เป็นหลักธรรมชาติ ให้มันเห็นอย่างนั้นซิ

นี่ธรรมพระพุทธเจ้าทำทายเป็นสำหรับผู้ปฏิบัติตามอยู่ตลอดเวลา นอกจากไม่ค่อยสนใจกัน เราจึงวิตกวิจารณ์กับบรรดาพี่น้องชาวพุทธเราในเมืองไทย มีเรื่องทาน เรื่องศีลมี แต่ภาวนาไม่ค่อยมีใครสนใจ หลักใหญ่ที่จะทรงทานทรงศีลไว้เพื่อเพิ่มพูนกำลังวังชาขึ้นไปอีกนั้นคือจิตตภาวนา มันไม่ค่อยสนใจ ก็เลยให้ท่านไปธรรมดา เลยกกลายเป็นประเพณี เขาให้ท่านเราก็ให้ท่านไปธรรมดา มันไม่ได้ถึงใจนะ ถ้าจิตตภาวนาเข้าถึง

ใจแล้ว โอัยเรื่องทานก็ดี เรื่องศีลก็ดี มันจะหนักแน่นขึ้นทุกอย่าง เพิ่มกำลังเข้าไปทุกอย่าง ถ้าได้เจอ นีรากเหง้าหรือแก่นของพุทธศาสนาอยู่ที่จิตตภาวนานะ

ถ้าลงได้เห็นนี้แล้วมันจำไปหมด เราไม่ได้มากก็ตาม ได้แต่เพียงความสงบ ๆ เท่านั้นก็เป็นกรเพิ่มเข้าไป แล้วยังจำตามกำลังของเราด้วยแล้ว นี่ละเพิ่มเรื่องการกุศลทั้งหมดที่เราเคยทำตามนิสัยของเรา จะเพิ่มกำลังขึ้นโดยลำดับลำดับตา อยากให้พี่น้องทั้งหลายรู้นะ พูดให้ฟังขนาดนี้ เราพูดทั้งหมดนี้ละ อะไรพูดเสร็จแล้วมันหายพร้อมกันเลย จะเอามาตีเป็นตราเป็นร่องเป็นรอยนี้ไม่มี พอจบไปบีบดับพร้อม ๆ ๆ ๆ ธรรมชาติที่ว่าง ว่างเป็นประจำตลอดเวลา อยู่ที่ไหนว่างหมด กิริยาที่มาใช้กับสมมุติมีหนักมีเบา มีดูมีค่า นี่เรื่องสมมุติเขาเป็นอย่างนั้น เวลามาใช้กับสมมุติก็ต้องเอากริยานี้มาใช้ ทั้ง ๆ ที่ธรรมชาติไม่ได้เป็นอย่างนี้ มันต่างกันก็ต้องนำมาใช้ เพราะโลกเป็นสมมุติ จะใช้กริยาอย่างอื่นไปไม่ได้ ต้องให้เหมาะสมกับสมมุติ

เราเป็นเจ้าของสมบัติทั้งชาติทั้งศาสนา เราจะอ่อนแออยู่ไม่ได้ เมื่อมีข้าศึกสงครามอย่างนี้ละเข้ามา ด้วยความหน้าตื้อหน้าดื้อ สอดนั้นแทรกนี้ เราต้องคอยปิดคอยตีตลอด หนักก็ย้อทนสวนหมัดกันซิ อย่างนี้มีแต่พวกเราปิดป้องเอาไว้ละ อันนั้นเข้ามาช่องนั้นเข้ามาช่องนี้ เราไม่เคยสวนหมัด วงกรรมฐานของเรานี้เป็นแก่นเป็นหลักของพุทธศาสนา เพราะท่านปฏิบัติตามหลักกรรมหลักวินัยล้วน ๆ ไม่มีอะไรที่ระแคะระคาย นอกจากนั้นมันเป็นแต่มหากษัตริย์ที่จะเข้ามาโจมตีธรรม โจมตีวินัย โจมตีศาสนา สุดท้ายมันก็โจมตีไปหมดทั้งพระปฏิบัติดีปฏิบัติชอบให้ได้รับความกระทบกระเทือนไปด้วยกันหมด เพราะเหตุเลวร้ายทั้งหลาย นี่ไม่ใช่ของดี

เวลานั้นมันก็เริ่มก่อความยุ่งเหยิงวุ่นวายเข้ามา ให้พระปฏิบัติท่านต้องเคลื่อนไหวแล้วนะ แต่ก่อนท่านอะไรท่านก็ปฏิบัติตามหลักกรรมวินัย สงบร่มเย็นมาตลอด เพราะธรรมนั้นเป็นสวากขาตธรรมตรัสไว้ชอบแล้ว มันไปเอามาจากไหนก็ไม่ทราบ เรามองไม่เห็นที่เอามาอยู่ทุกวันนี้ มายุมาแหย มาทำลาย มาก่อกวนอยู่เวลานี้ มันไม่มีในหลักกรรมหลักวินัย แล้วมีแต่ความเสียหายเต็มตัวของมัน โดยที่แสดงมาอันไหน อันนี้เป็นข้าศึกยังงี้รู้ทันที ๆ นะ มันไม่ได้มีคุณ มีแต่โทษ

เราเป็นเจ้าของสมบัติเราต้องเอาเต็มเหนี่ยว เป็นเจ้าของสมบัติทั้งชาติทั้งศาสนา เราจะอ่อนแอไม่ได้ ถ้าไม่ยอมให้มหาโจรเข้าเหยียบย่ำทำลายทั้งศาสนาให้จมไปเท่านั้น เราจะอ่อนแอไม่ได้ ว่างั้นเลย **ถ้ายังเห็นว่าทั้งชาติทั้งศาสนาเป็นสมบัติที่มีคุณค่าเหนือหัวของเราอยู่แล้ว เราจะต้องต่อสู้รบกันกับมหาโจร อ่อนแอได้ว่างั้นเลย** เรามันพูดอย่างนี้ภาษาธรรม พูดอย่างตรงไปตรงมา ผิดตรงไหนว่ามา ไม่ได้สะทกสะท้าน ถ้าลงได้

ออกคำไหน อย่างพูดแล้วนี้ให้ขึ้นเลย อ้อม ๆ แอ้ม ๆ ไม่มี ผิดบอกว่าผิด ถูกบอกว่าถูกไปเลย

มีแต่อุบายที่จะมาหลอกต้มอยู่ตลอดเวลา มาชื่อนั้นมาชื่อนี้ ว่าเราจะรู้ไม่ทัน ปลาชิวลอยน้ำมาว่าจะมองไม่เห็น ก็ปลาชิว มาอวดก้าม แผลงฤทธิ์ขึ้นมา โอ้ย ฟังไม่ได้ เพราะแง่ของกิเลสตัวเดียว ความมักใหญ่ใฝ่สูง อยากปรากฏชื่อลือชื่อนาม อยากเด่น อยากดัง อยากเป็นเจ้าอำนาจบาตรหลวง ทั้ง ๆ ที่ไม่มีความดีอะไรเลย ความถูกต้องดีงามอะไรเลย แต่อยากเป็นอย่างนั้น แล้วมันจะเป็นได้ยังไง พระพุทธเจ้าเลิศเลอด้วยความ เป็นของพระองค์ ความประพฤติของพระองค์ พระสงฆ์สาวกท่านเลิศเลอด้วยการ ประพฤติดีของพระองค์ บรรดาพระปฏิบัติทั้งหลายท่านจะดีก็เพราะการปฏิบัติของท่าน มันไม่ได้สนใจปฏิบัติ ไม่ได้สนใจดูจนกระทั่งธรรมทั้งวินัย แล้วจะมาอยากดีอยากเด่น อยากโด่งอยากดัง เหยียบหัวทั้งชาติ ทั้งศาสนาให้แหลกไปตาม ๆ กันนี้ มันฟังไม่ได้ คนในโลกนี้คนดีมี คนชั่วมีนะ

เราพูดถึงเรื่องภาวนามยปัญญา เราไม่ได้พูดถึงเรื่องมหาสติมหาปัญญา มัน เชื่อมเข้าหากัน สติปัญญาอัตโนมัติก็ว่ารวดเร็ว พอเข้าถึงมหาสติมหาปัญญานี้ซึมไปเลยเชียว

อ่านและฟังธรรมเทศนาของหลวงตา วันต่อวัน ได้ที่
www.Luangta.com or www.Luangta.or.th